

Φωτοβολταϊκά – Μια Επιχειρηματική Άποψη

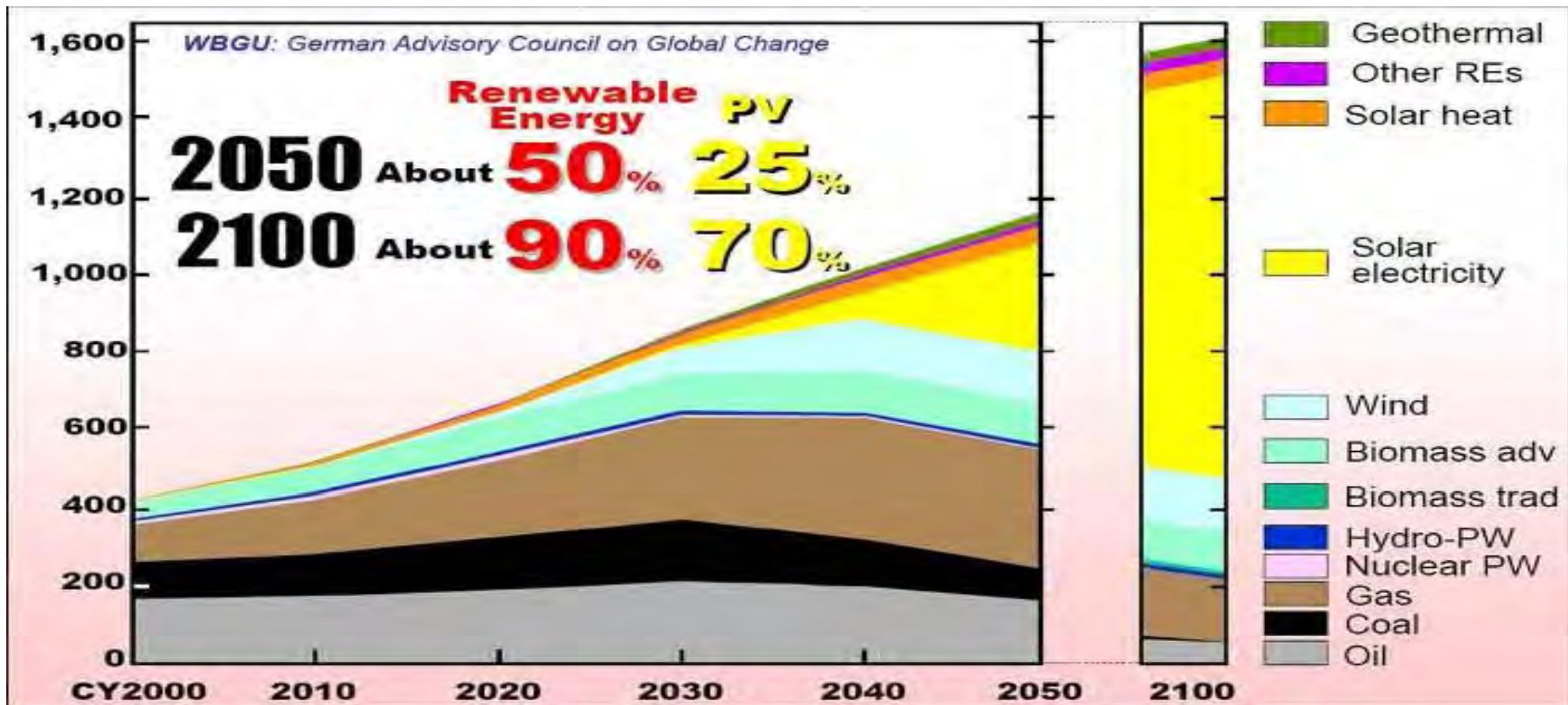
Δρ. Αναστάσιος Γκαρής
Διευθύνων Σύμβουλος

IENE – 2^η Εβδομάδα Ενέργειας
Αθήνα, 12 Νοεμβρίου 2008

ΔΕΗ ΑΝΑΝΕΩΣΙΜΕΣ Α.Ε.

Μεγάλοι διεθνείς οργανισμοί προβλέπουν δραστική αύξηση των ΑΠΕ στην παγκόσμια παραγωγή ενέργειας

Παγκόσμια Παραγωγή Ενέργειας [ΕJ²]

¹ Πηγή: WGBU

² 1 ΕJ = 278.000 GWh

Οι επιπτώσεις της κλιματικής αλλαγής και η σταδιακή εξάντληση των υδρογονανθράκων έχουν οδηγήσει σε μια δυναμική ανάπτυξη των ΑΠΕ

Κύριοι Παράγοντες

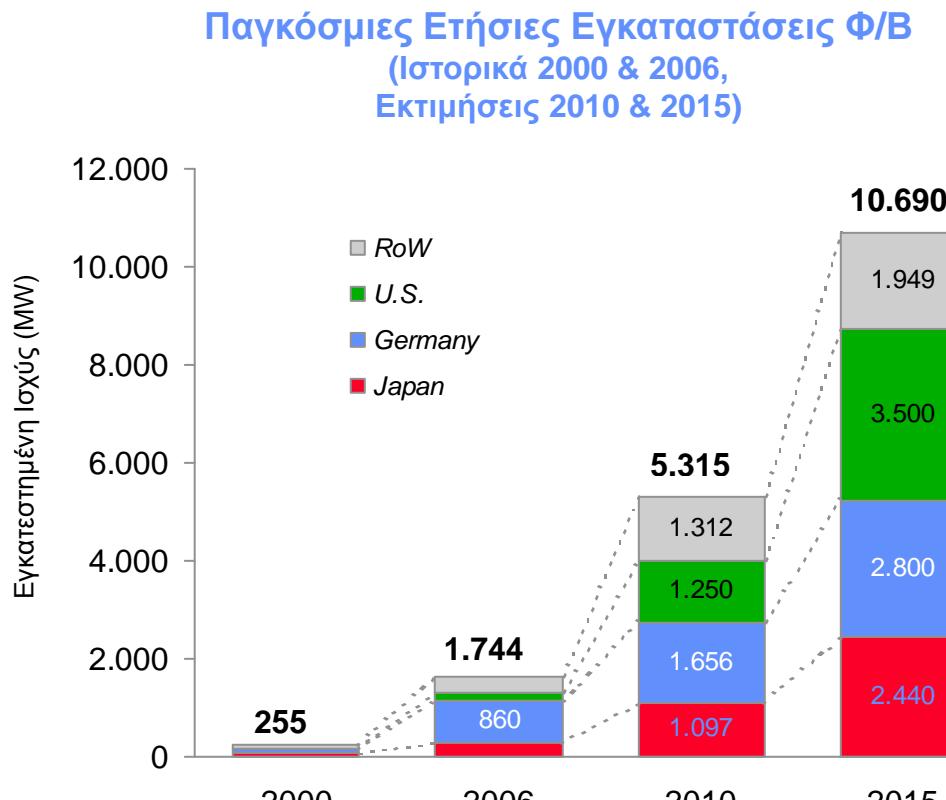
- Η ζήτηση για παραγωγή ενέργειας συνεχίζει να αυξάνεται
 - Πλαγκόσμιος πληθυσμός αυξάνεται κατά 200,000 ετησίως
 - 1,6 δισ. άνθρωποι δεν έχουν πρόσβαση σήμερα σε ηλεκτρικό ρεύμα
 - Μέτρα εξοικονόμησης ενέργειας θα ελαττώσουν κατά κάποιο ποσοστό τον βαθμό της ζήτησης ενέργειας
- Τα αποθέματα των ορυκτών υδρογονανθράκων εξαντλούνται σταδιακά. Παραμένοντα αποθέματα υπολογίζονται για πετρέλαιο, φυσικό αέριο και άνθρακα σε 40, 60 and 130 χρόνια αντιστοίχως.
- Τα ρυπογόνα παράγωγα της ενέργειας ευθύνονται (GHG) για πιθανές επιζήμιες συνέπειες στην καθημερινή μας ζωή
 - Οι πάγοι στους πόλους ελαττώνονται
 - Η θερμοκρασία αυξάνεται
 - Το πόσιμο νερό μειώνεται
- Οι ΑΠΕ είναι ανεξάντλητες πηγές ενέργειας απολύτως φιλικές στο περιβάλλον

Κυρίες Συνέπειες

- Πρωτόκολλο του Κιότο για μείωση των αερίων του θερμοκηπίου (GHG) των ανεπτυγμένων χωρών μεταξύ 2008 – 2012 κατά 5,2% από το 1990
- Η Σύνοδος Κορυφής στο Μπαλί κάλεσε για 50% μείωση των GHG μέχρι το 2050 από το 1990
- Δεσμευτικούς στόχους από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή για το 2020
 - 20% της Ευρωπαϊκής κατανάλωσης ενέργειας να προέρχεται από ΑΠΕ
 - 20% μείωση GHG, σε σύγκριση με το 1990
 - 20% εξοικονόμηση ενέργειας
 - 10% των καυσίμων μεταφοράς να προέρχεται από βιοκαύσιμα
- Ανάπτυξη νομοθεσιών, σε επίπεδο κράτους, που βοηθούν την ανάπτυξη των ΑΠΕ
- **Μεγάλες επενδύσεις από κατασκευαστές και επενδυτές οδηγούν σε δυναμική ανάπτυξη τον κλάδο των ΑΠΕ**
- **Μια αγορά σε αναβρασμό, καινοτόμος τεχνολογία, νέο συμβόλαιο Πολιτεία - Βιομηχανία**

Ο κλάδος των Φ/Β υπολογίζεται ότι θα αναπτυχθεί δυναμικά φθάνοντας περίπου τα US\$ 35 δισ. το 2015

CAGR
2006–15

22%
21%
42%
14%
26%

Μελλοντικοί Παράγοντες Ανάπτυξης

Ρυθμιστικό/Νομοθετικό Πλαίσιο:

- Συνέχιση και περαιτέρω ανάπτυξη των αναγκαίων συστημάτων υποστήριξης
- Ελάττωση συστημάτων υποστήριξης σε πιο ώριμες αγορές (π.χ. Γερμανία)

Τεχνολογία:

- Μετάβαση από κρυσταλλική τεχνολογία σε thin-film (καινούριες τεχνολογίες που χρησιμοποιούν κάδμιο και ίνδιο με λιγότερη εξάρτηση στο πυρίτιο)
- Κόστος πυριτίου
- Βελτιωμένη αποδοτικότητα κυψελών

Εμπορία:

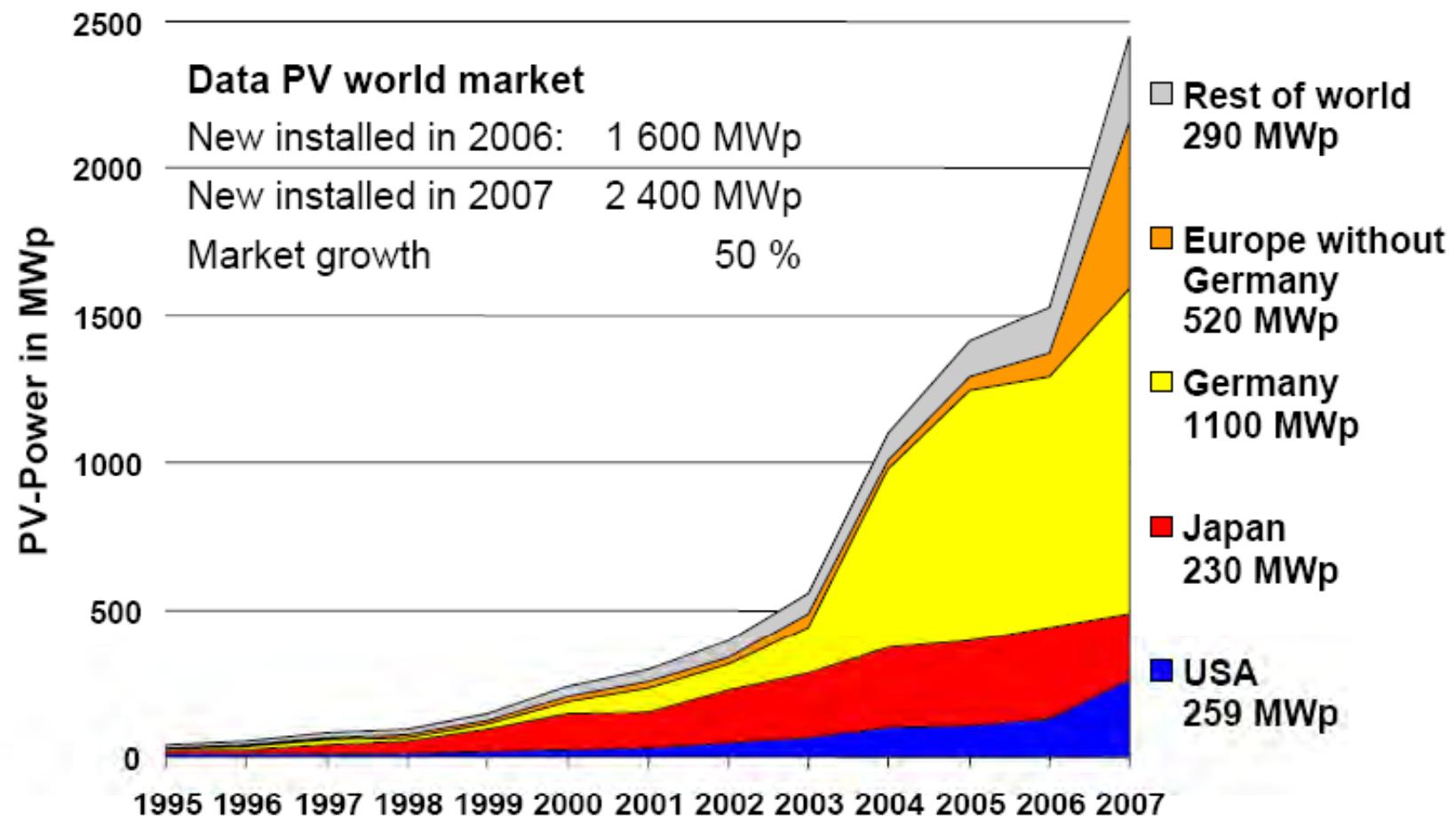
- Επιθετική αύξηση προσφοράς με κατακόρυφη καμπύλη πείρας
- Μετάβαση παραγωγής και έρευνας στην Άπω Ανατολή
- Χρονισμός επίτευξης grid parity
- Προοδευτική συγκέντρωση του κλάδου και καθετοποίηση δραστηριοτήτων

Κόστος Ισχύος (\$/MW)	\$6,5M	\$5,7M	\$4,0M	\$3,2M
Μέγεθος Αγοράς (\$ δισ.)	\$1,7	\$9,9	\$21,3	\$34,2

Πηγή: EPIA Solar Generation, LBBW Research, Lehman Brothers Energy & Power – Asia Power & Utilities, California Energy Commission study 2005, Booz Allen analysis

Η Φ/Β αγορά έχει αναπτυχτεί ραγδαίως με εγκατεστημένη ισχύ παγκοσμίως το 2007 κοντά στα 7.8 GW

Annually installed PV power in different regions of the world
=> Strongest growth in Europe and USA

Sources: IEA PVPS (until 2005), BSW -Solar; EPIA (2006, 2007)

Η Γερμανία είναι η μεγαλύτερη αγορά στο κόσμο με εγκατεστημένη ισχύ 3834 MW στο τέλος του 2007

Development of the German PV-market

PV Market Data 2007

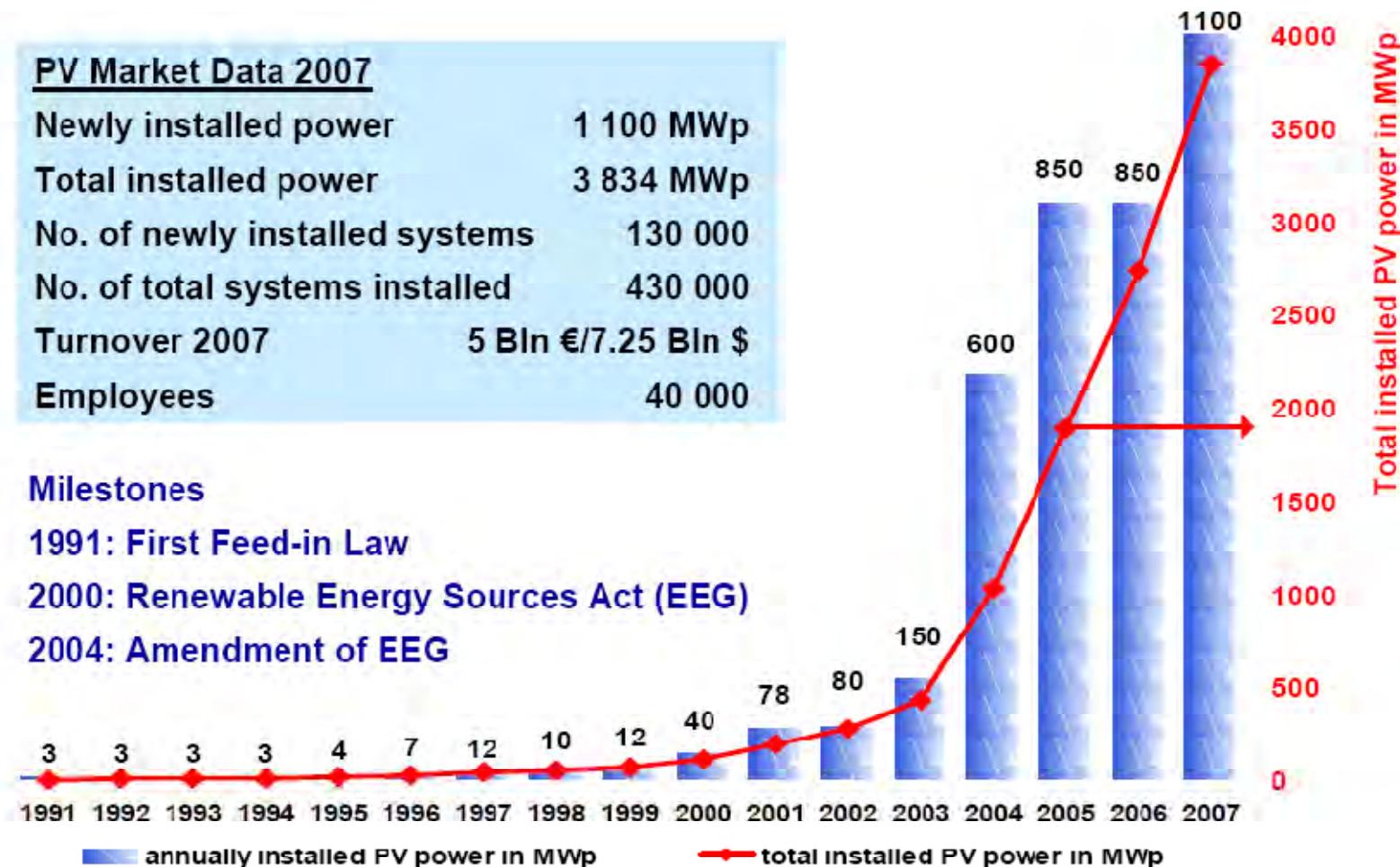
Newly installed power	1 100 MWp
Total installed power	3 834 MWp
No. of newly installed systems	130 000
No. of total systems installed	430 000
Turnover 2007	5 Bln €/7.25 Bln \$
Employees	40 000

Milestones

1991: First Feed-in Law

2000: Renewable Energy Sources Act (EEG)

2004: Amendment of EEG

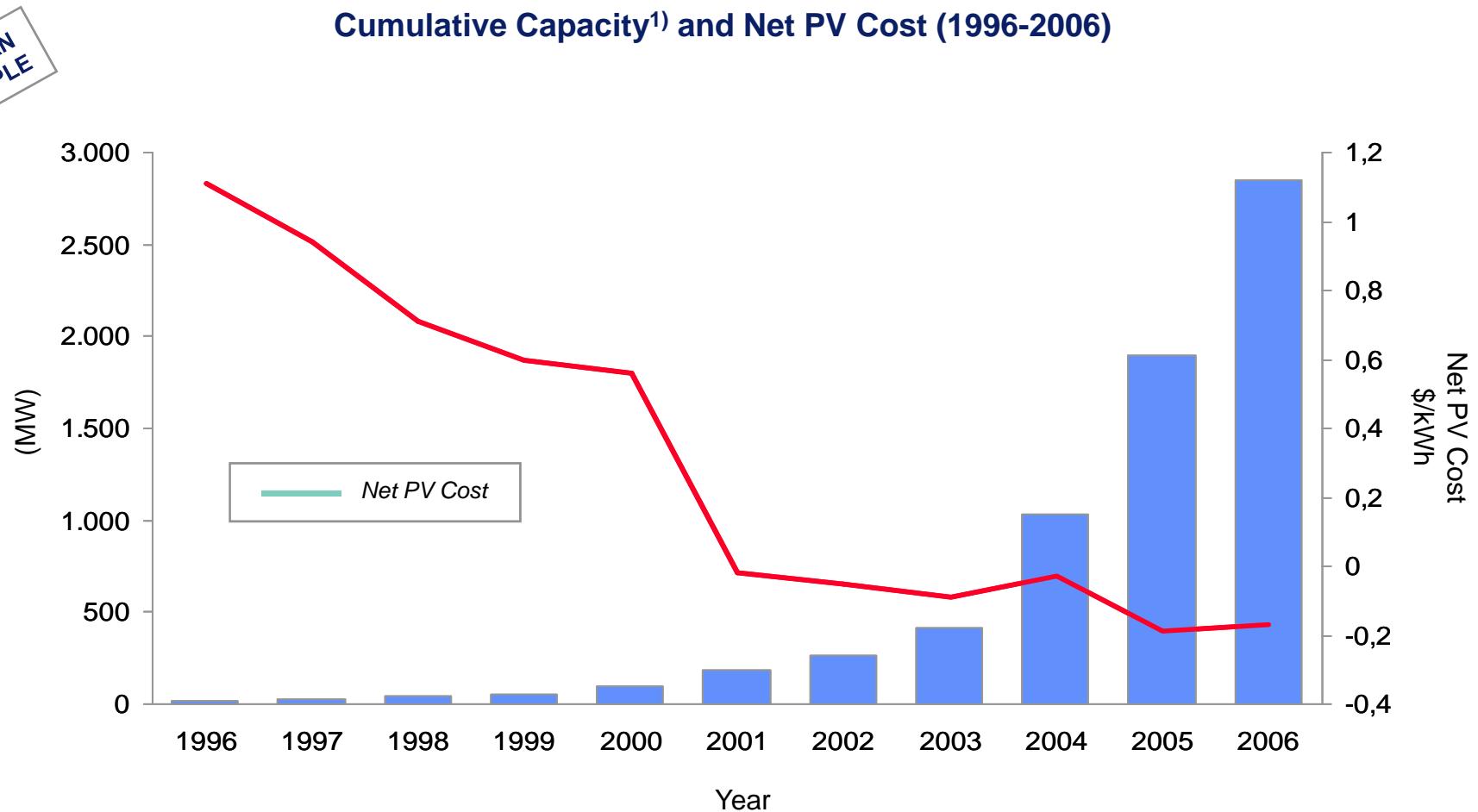

Φ/Β market segments στην Γερμανία

Η ανάπτυξη της αγοράς των Φ/Β βοηθήθηκε από την συνεχή μείωση του κόστους...

GERMAN
EXAMPLE

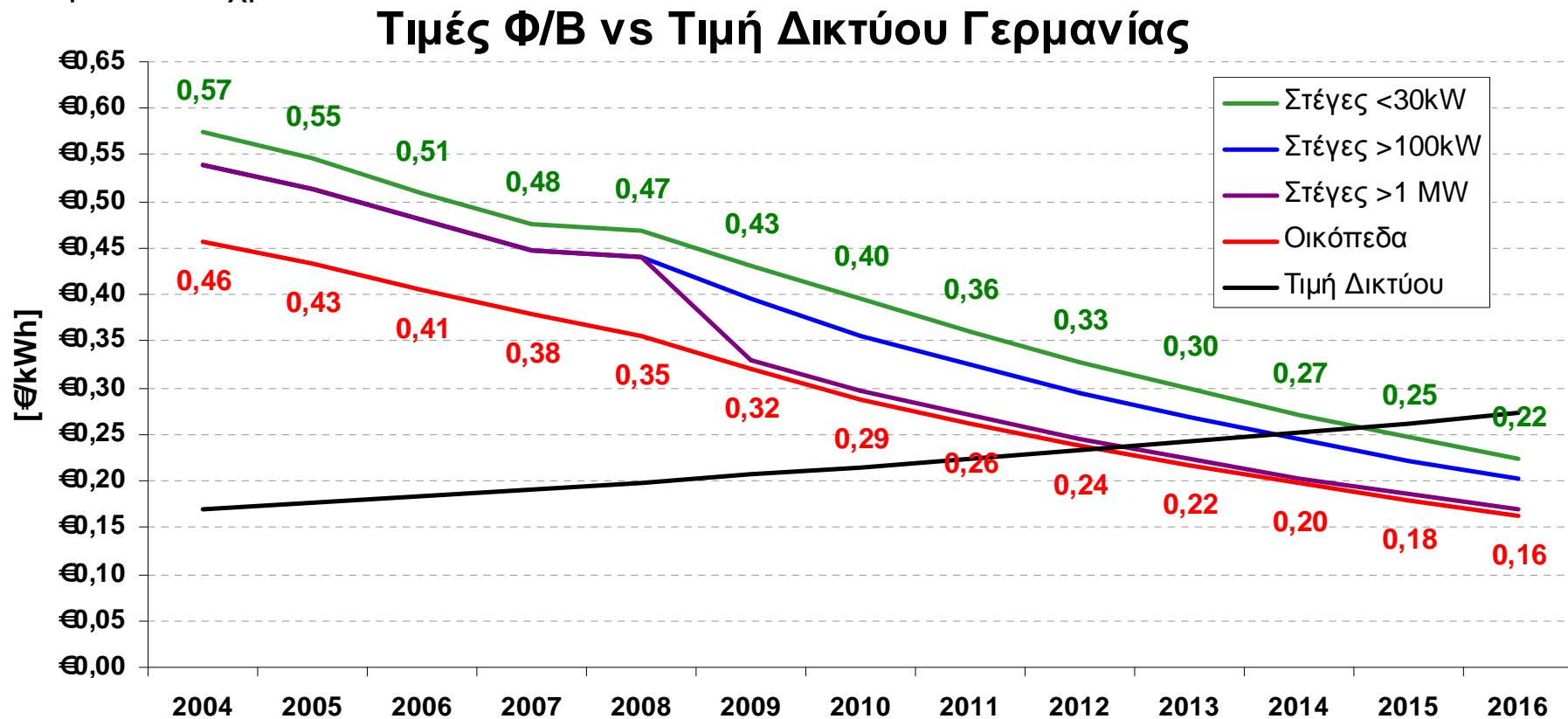
Notes: Net PV Cost are calculated as the per kWh System cost – Government feed-in tariffs – Residential Electricity Price

1) German market primarily rooftop residential applications

Source: IEA; EIA; and Booz Allen analysis

...και τα υπερελκυστικά οικονομικά κίνητρα...

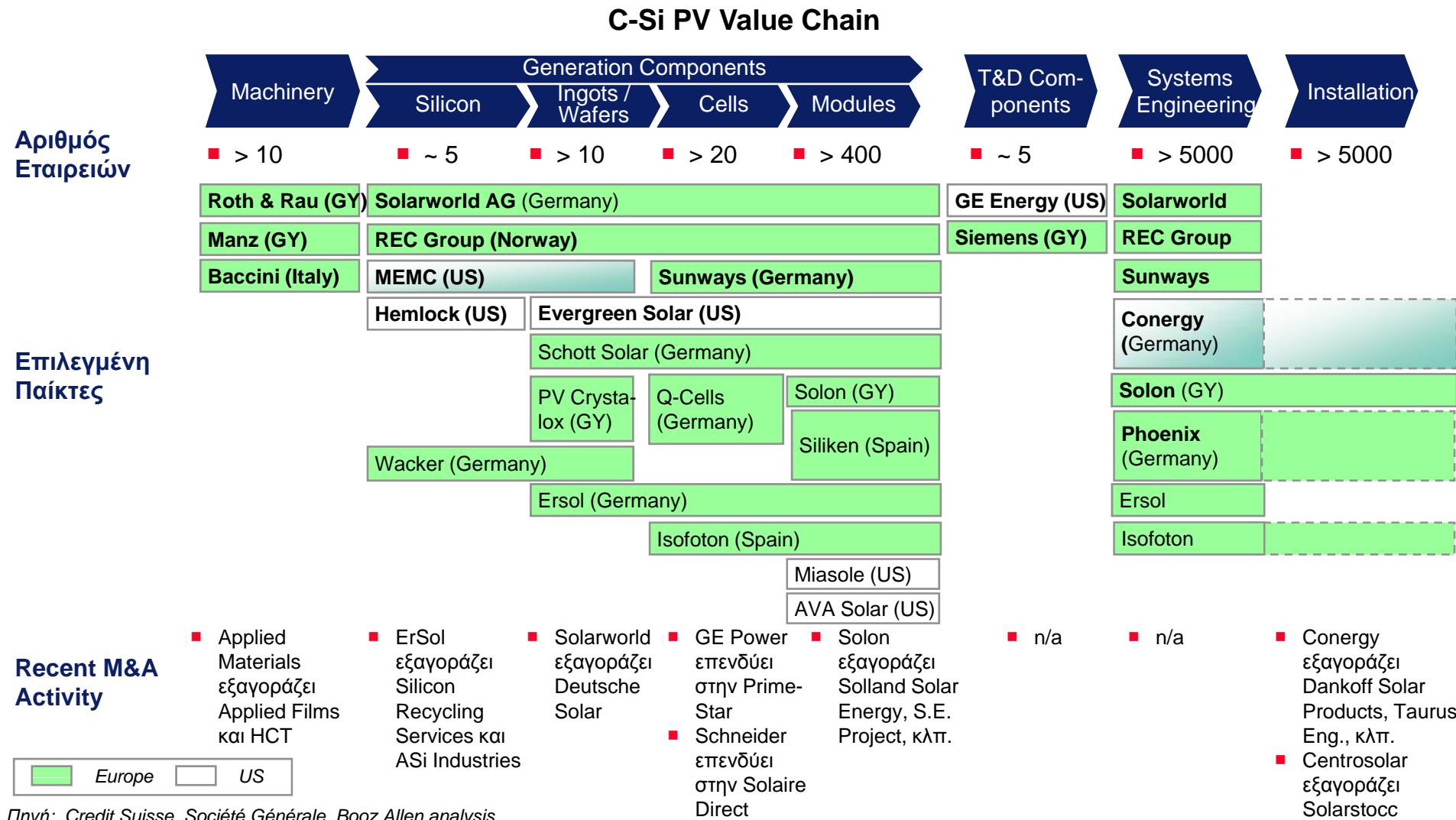
Στη Γερμανία υπάρχουν διαφορετικές τιμές για στέγες και οικόπεδα που μειώνονται με την πάροδο του χρόνου.

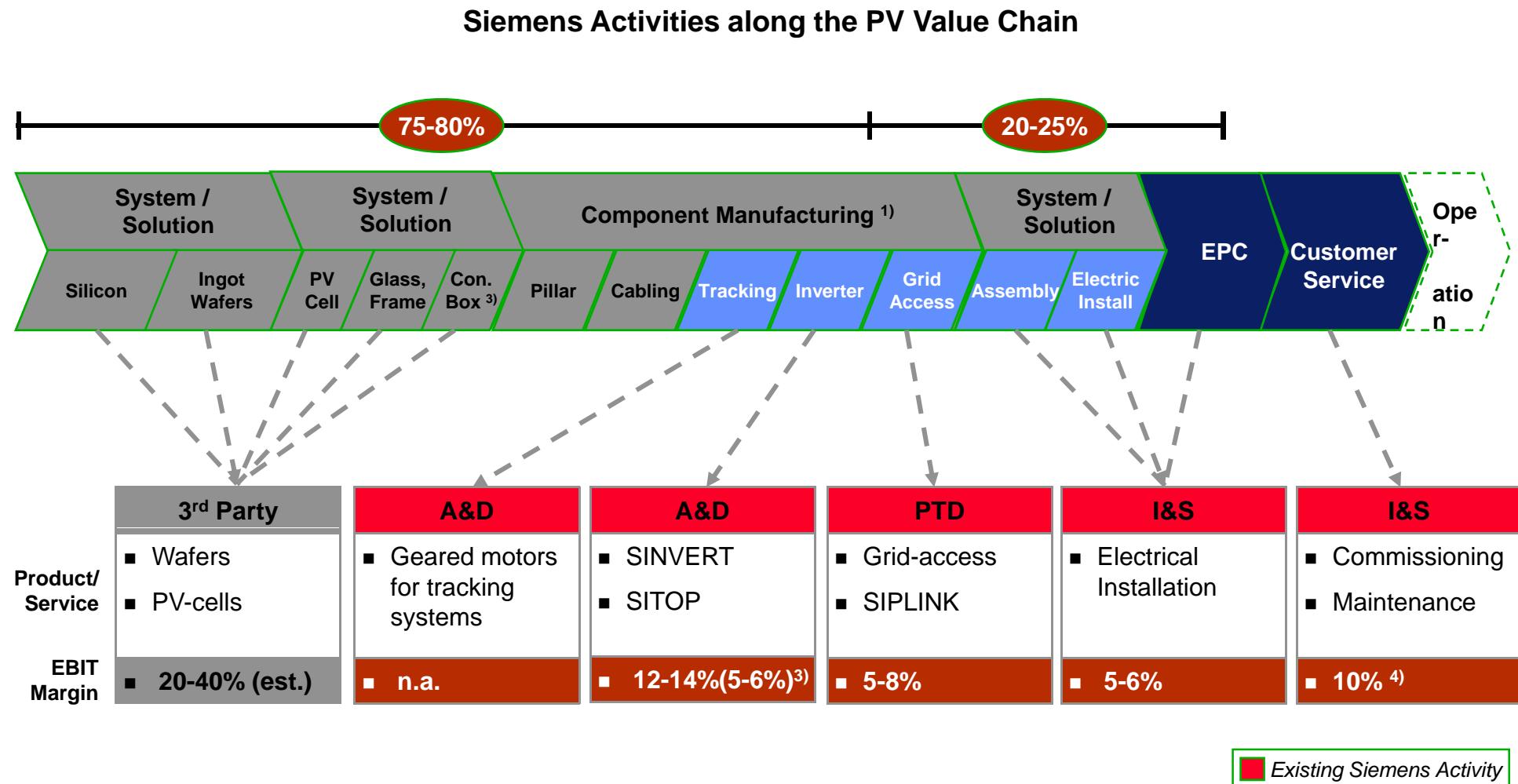
- Μέχρι το 2008, η ετήσια μείωση τιμής ήταν 5% για στέγες/προσόψεις και 6,5% για οικόπεδα
- Προτεινόμενες μειώσεις (προς ψήφιση Σεπτ. '08)
 - 2009: 7% + 1€/kWh
 - 2010: 7%
 - 2011 και μετέπειτα: 8%

Πηγές: Bundesverband Solarwirtschaft (BSW), Bundesnetzagentur, Erneuerbare-Energien-Gesetz (EEG)

..με αποτέλεσμα η εταιρική διαμόρφωση του κλάδου να είναι πολύπλοκη με πολλαπλούς παίκτες διαφόρων μεγεθών και δυνατοτήτων

Για παράδειγμα, η Siemens' δραστηριοποιείται άμεσα μόνο στο downstream μέρους της value chain

Source: Siemens

Από “Βιοτεχνία” σε “Βιομηχανία”

Player	Value Chain Position					Technologies		
	Silicon Feedstock	Ingots/ Wafer	Cell	Module	Systems Eng. & Installing	Silicon	a-Si	CIGS (CdTe)
ABB					✓			
BP Solar		✓	✓	✓		✓		
GE			✓			✓		✓ (CdTe)
Kyocera		✓	✓	✓	✓	✓		
Mitsubishi		✓	✓			✓	✓	
Motech			✓			✓		
Q Cells		✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
Sharp			✓	✓	✓	✓	✓	
Shell Solar			✓				✓ ⁽²⁾	✓
Solarworld	✓	✓	✓	✓		✓		
Suntech			✓			✓	✓	

1) Recent announcement of micro-crystalline plant 2) In R&D stages
Source: Company reports, press releases, Interviews, Booz Allen analysis

...με διαφορετικές “channel strategies”

SELECTED MANUFACTURERS

Segment Manufacturer	Mass Market		Industrial Market	
	Small Privates / Commercial / Agricultural	Large Industrials / Multi-location	Large Project Investors	
Conergy	<ul style="list-style-type: none"> ■ Sun Technics²⁾ ■ Conergy 	<ul style="list-style-type: none"> ■ Sun Technics²⁾ ■ Conergy 	<ul style="list-style-type: none"> ● Epuron 	
Solon	<ul style="list-style-type: none"> ■ Intermediaries¹⁾ 	<ul style="list-style-type: none"> ■ Intermediaries¹⁾ 	<ul style="list-style-type: none"> ■ Solon 	
Solarworld	<ul style="list-style-type: none"> ■ Intermediaries¹⁾ 	<ul style="list-style-type: none"> ■ Intermediaries¹⁾ 	<ul style="list-style-type: none"> ■ Solarparc³⁾ 	
First Solar	<ul style="list-style-type: none"> ■ Partners ■ Intermediaries¹⁾ 	<ul style="list-style-type: none"> ■ Partners ■ Intermediaries¹⁾ 	<ul style="list-style-type: none"> ■ Module Sales⁴⁾ ■ Intermediaries¹⁾ 	
BP Solar	<ul style="list-style-type: none"> ■ Certified partners ■ Intermediaries¹⁾ 	<ul style="list-style-type: none"> ■ Certified partners ■ Intermediaries¹⁾ 	<ul style="list-style-type: none"> ■ BP Solar 	
Centrosolar	<ul style="list-style-type: none"> ■ Intermediaries¹⁾ 	<ul style="list-style-type: none"> ■ Intermediaries¹⁾ 	<ul style="list-style-type: none"> ■ Centroplan 	
Schott	<ul style="list-style-type: none"> ■ Partners ■ Intermediaries¹⁾ 	<ul style="list-style-type: none"> ■ Partners ■ Intermediaries¹⁾ 	<ul style="list-style-type: none"> ■ Module Sales⁴⁾ ■ Intermediaries¹⁾ 	

Sales Channel Color Code

● Direct Sales ● Indirect Sales

1) Wholesale and specialized installers with systems integration capability

2) SunTechnics including its franchise partners

3) Solarworld is with 29% largest shareholder of Solarparc

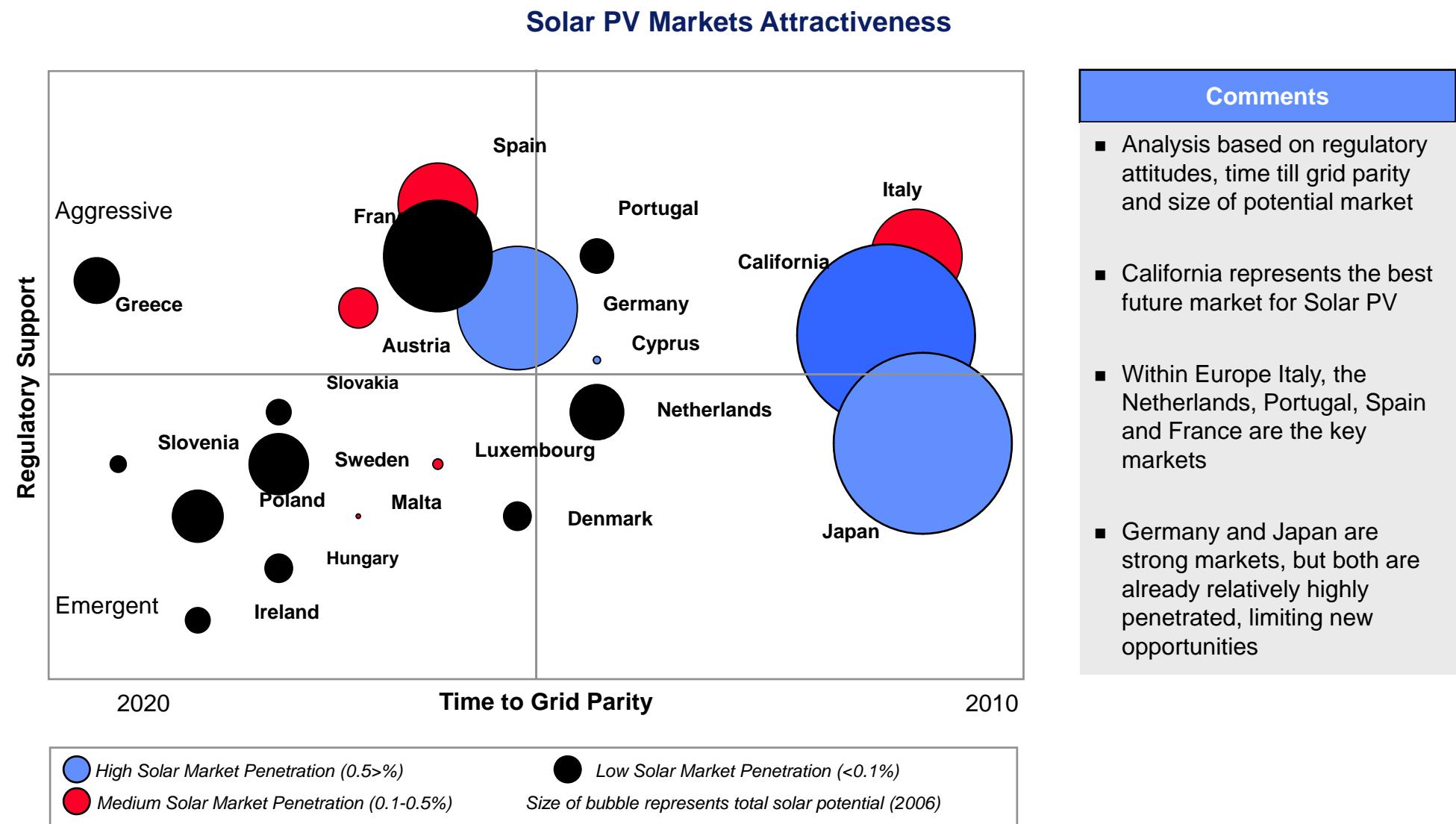
4) Only delivery of modules to large investors

Hypotheses

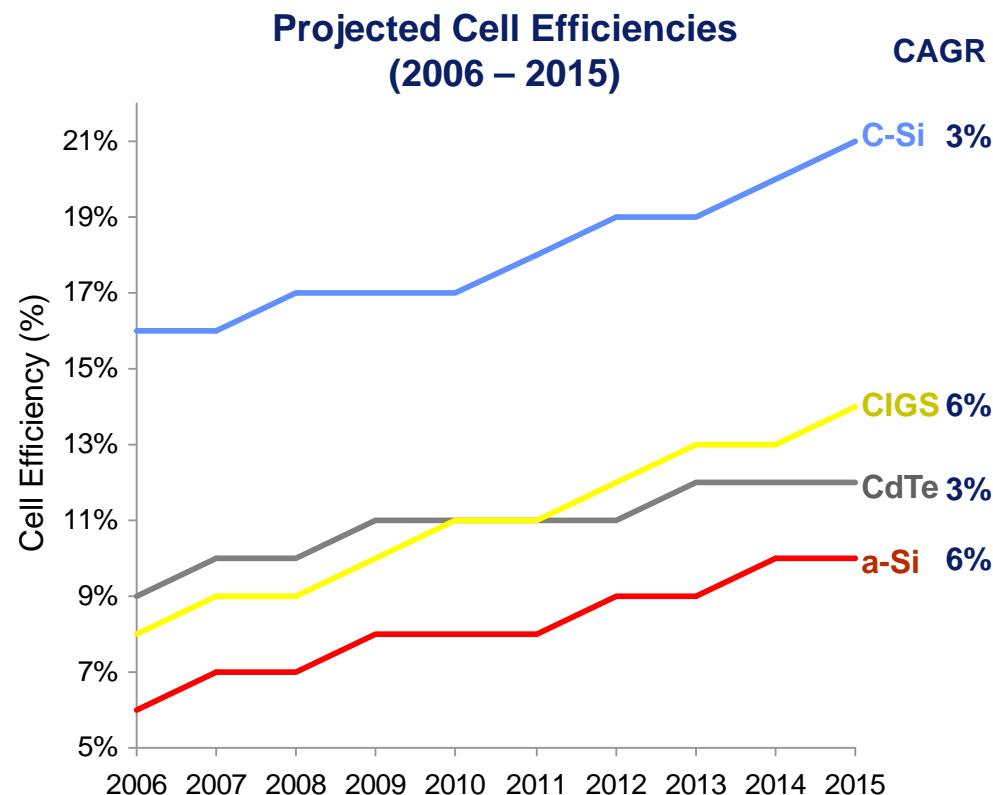
<ul style="list-style-type: none"> ■ Mass market
<ul style="list-style-type: none"> - “Small value per case” segments warrant indirect sales channel and outsourced installation given scale is created only locally - Pre-packaged bundles necessary to avoid individual engineering - Brand message focused on intermediaries and to some extent end customers - Indirect channels can be structured to allow exclusivity of manufacturer’s products
<ul style="list-style-type: none"> ■ Industrial market
<ul style="list-style-type: none"> - “Large value per case” segments warrant direct sales and installation channel given higher consultative, engineered product - Engineered projects - Brand message focused on industrials

Sources: Company websites; Press releases and announcements; Annual Reports; Interviews; Booz Allen Analysis

Τα προγνωστικά για την ανάπτυξη της παγκοσμίας αγοράς είναι θετικά με την εμφάνιση νέων αγορών...

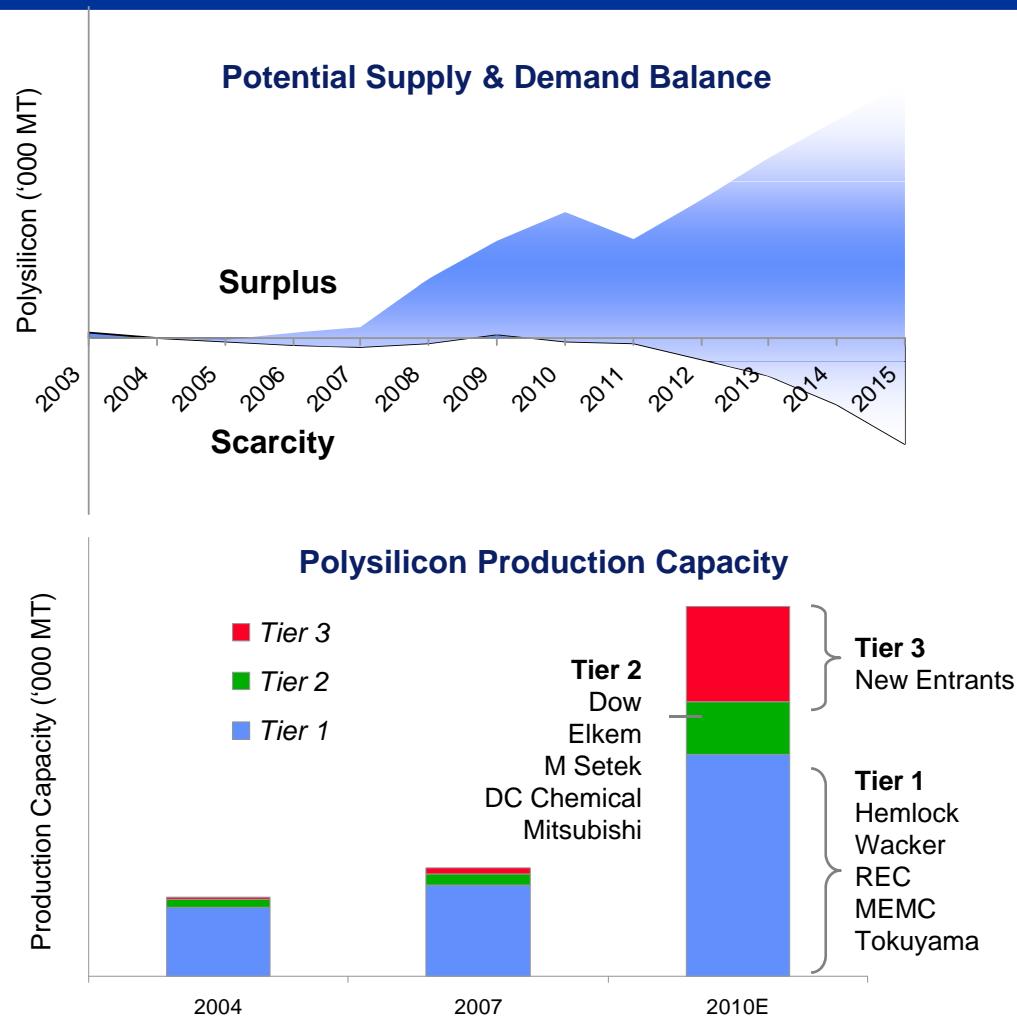
...συνεχή βελτίωση της αποδοτικότητας σε όλες τις τεχνολογίες...

	Opportunities	Barriers
Crystalline Silicon	<ul style="list-style-type: none"> Improve impurity and defect engineering and surface recombination 	<ul style="list-style-type: none"> High efficiency products create more silicon waste
Amorphous Silicon	<ul style="list-style-type: none"> Potential to use micro-crystalline film layer with significantly higher efficiencies 	<ul style="list-style-type: none"> Current processes requires high temperatures resulting in high electricity costs
CdTe	<ul style="list-style-type: none"> Improved deposition and junctions 	<ul style="list-style-type: none"> Current gap between cell and module efficiency
CIGS	<ul style="list-style-type: none"> Deposition technologies and encapsulation design 	<ul style="list-style-type: none"> CIGS manufacturers unable to dependable yield manufacturing cell efficiencies analogous to "Best in Lab"

Source: NREL, Prometheus, Booz Allen analysis

...αυξανομένης ποσότητας πρώτων υλών ...

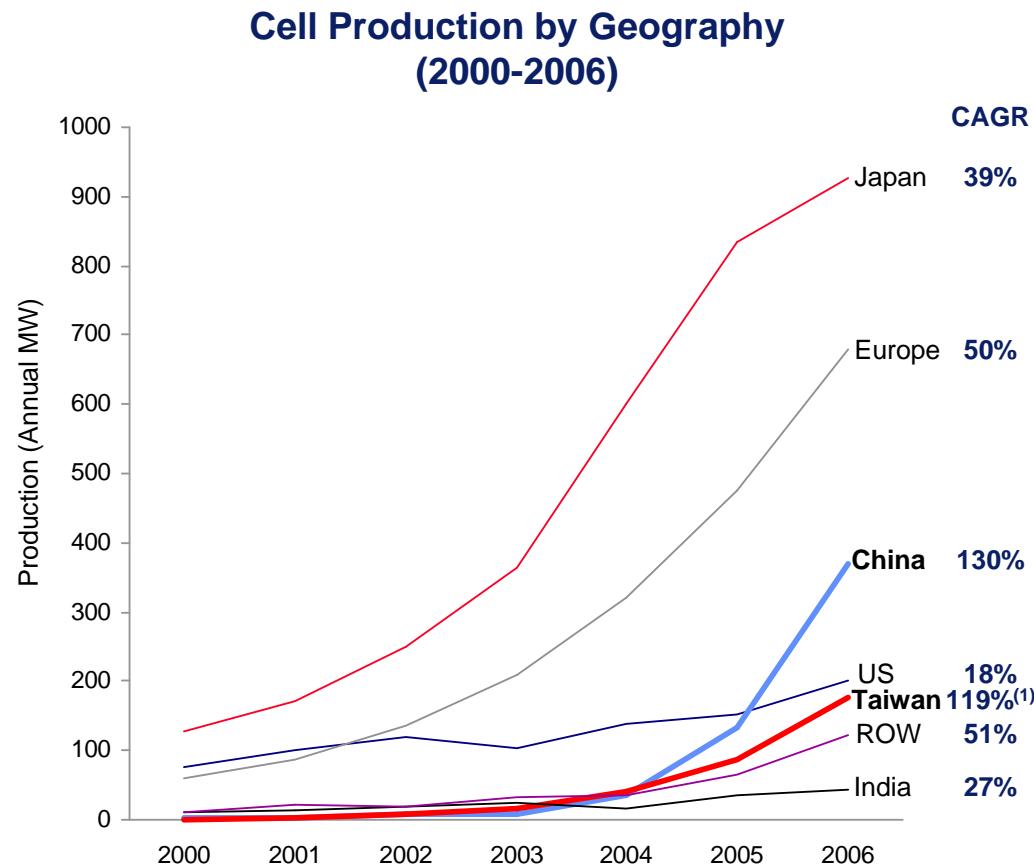
Source: Credit Suisse, Booz Allen analysis, company press releases

Note: Capacity announcements by Tier 1 Players are considered at 95% confidence, Tier 2 at 75%, and Tier 3 at 50%.

Comments

- Excess silicon supply is likely in the near term
- Market landscape will include new low cost entrants in countries like China and Taiwan
- Unlike in past electronic-grade capacity build-ups, solar grade producers have long term commitments from buyers
- Established players have made major additions since 2004, and continue to announce development plans
- Companies in Tiers 2 and 3 face significant challenges and longer lead times to secure talent and equipment

...και ραγδαία αύξηση της παραγωγής Φ/Β με προσδοκώμενο αποτέλεσμα την συνεχή μείωση του κόστους

Low Cost Country Outlook

- China is believed to have more than doubled output in 2007, and is on track to become the number one PV producer in 2008
- Taiwan overtook the United States in production in 2007
- Advanced midstream technologies strongest in Japan, US and Europe due to availability of skilled labor and R&D investment subsidies
- Trend of increasing mature technology cell production in India and China to take advantage of low cost base
- Mature technology European manufacturers may be uncompetitive
- Strong demand in Germany makes it a net importer of PV modules

1) CAGR starting in 2001

2) CIGS production is too small historically to show on chart

3) CAGR starting in 2003

Source: Prometheus, Booz Allen Analysis

Ανταγωνιστικότητα των CSP

ILLUSTRATIVE

Spain - Solar Cost Comparison (2006)

	Thermal	PV
Size (MW)	20	20
Capacity Factor	28%	19%
MWH Produced	49,056	33,288
Installed Cost (€/kw)	€2,180	€3,385
Annual Carrying Cost (€/kwh) ⁽¹⁾	€0.10	€0.22
Annual O&M (€/kwh)	€0.01	€0.00
Total cost (€/kwh)	€0.11	€0.22
Feed-in Tariff (€/kwh)	€0.21	€0.41
Net Cost (€/kwh)	-€0.10	-€0.19

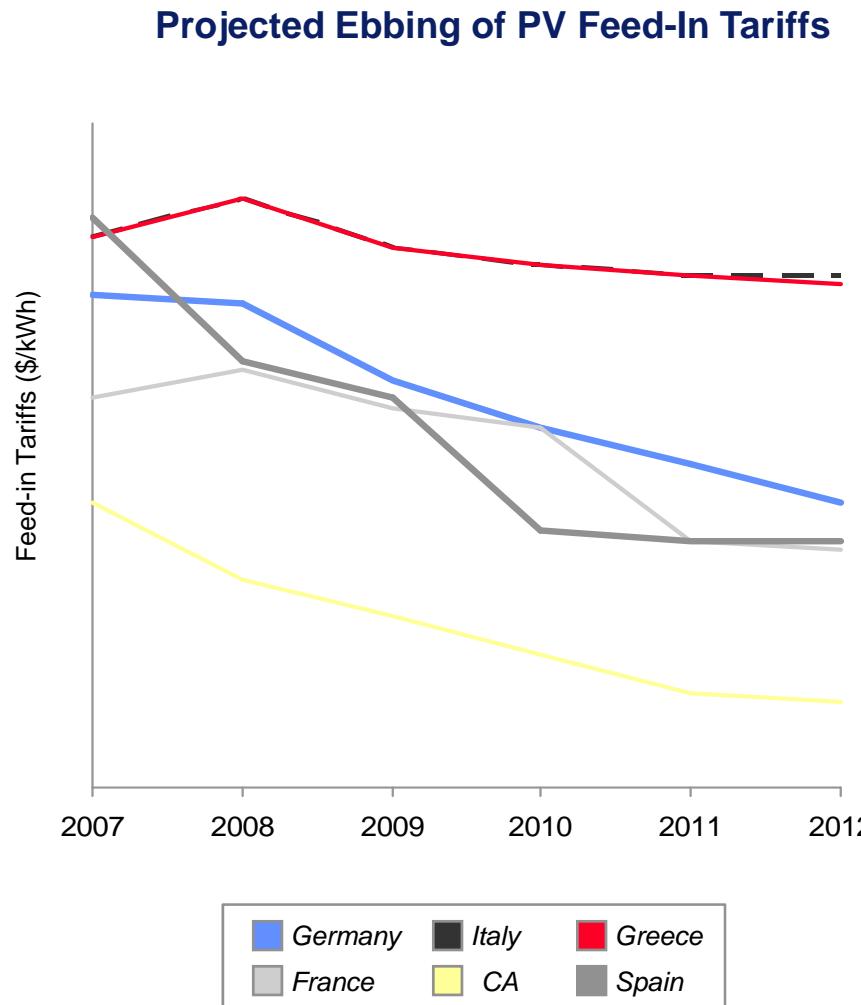
Applicable Feed-in Tariffs

Markets of Interest	PV FIT (€/kWh)	Thermal FIT (€/kWh)
Spain	0.41	0.21 - 0.26
Italy	0.36	N/A
Greece	0.40	0.23
France	0.30	N/A
Germany	0.38	N/A ⁽²⁾

Considerations

- **Feed-in tariffs:** Thermal feed-in tariffs are available in fewer markets of interest, and may be at reduced rates
- **Dispatchability / Reliability:** Storage and hybridization (i.e., gas turbine backup) available with thermal provide greater reliability and dispatchability
- **Space Requirements:**
 - Thermal and PV plants have similar overall acreage requirements per MW of capacity
 - 3.2-6.5 acres/MW for PV
 - 4.0-7.0 acres/MW for thermal based on existing installations)
 - However, minimum efficient scale for thermal is larger than for PV
 - Bigger plants involve longer permitting processes
 - PV plants offer greater flexibility with respect to land use
 - Acreage for PV plants does not have to be contiguous
 - Thermal requires large continuous tracts of flat land

Καθώς τα feed-in tariffs ελαττώνονται, τα οικονομικά του κλάδου πρέπει να διατηρήσουν μια ελκυστικότητα για την επίτευξη της σωστής ανάπτυξης...

- **United States**

- Latest federal energy bill has not extended tax incentives, although analysts expect Congress to revisit in separate bills

- **France**

- Overall, feed in tariffs are modest, though more attractive (i.e., is 0.30€/kWh vs 0.55€/kWh) for building integrated materials

- **Germany**

- Current law governing solar incentives, EEG, up for revision after 2008; annual tariff reduction projected to go to 7-9% from current rate of 5%

- **Greece**

- As government unravels incentive program red tape, tariffs will remain high to attract further investment

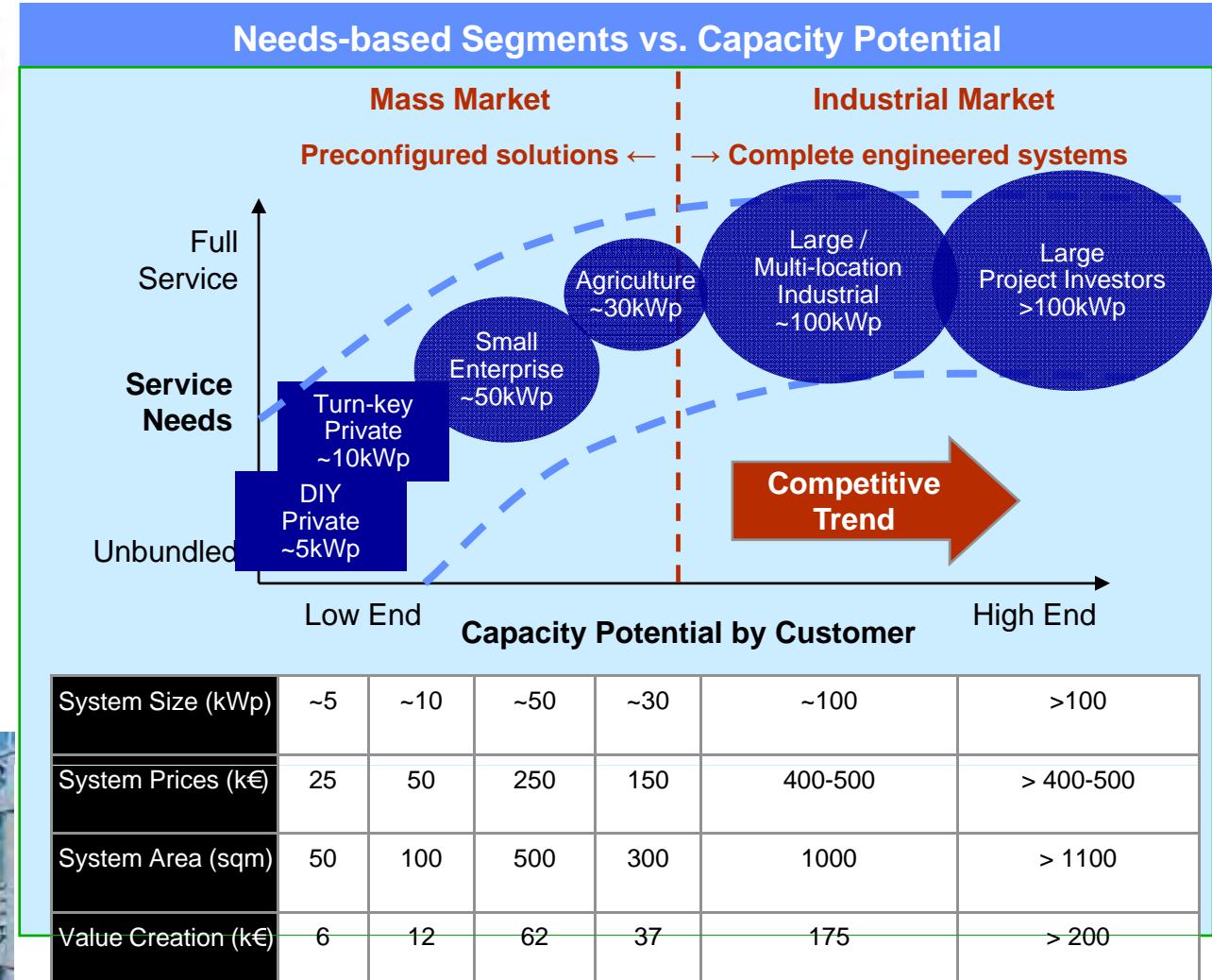
- **Italy**

- Government goal of doubling its production of renewable energy by 2012 should keep tariff rates at or about their present levels; demand likely to be strong

- **Spain**

- 2010 goal of 400MW installed capacity met in Sept '07, although some evidence to indicate cap could be raised to 2.26GW
 - Proposed new base tariff for all ground PV is 0.31€/kWh, regardless of size
 - may temper growth in large installations (current tariff is 0.41€/kWh)

..οδηγώντας προς μια δραματική μεταμόρφωση της αγοράς

Εκτιμάται πως ο κλάδος των ΑΠΕ θα ωριμάσει σημαντικά στα επόμενα 5 με 10 χρόνια – από “Βιοτεχνία” σε “Βιομηχανία”

Προοπτικές

- Αλλαγή της αγοράς εξοπλισμού σε μια πιο “ισορροπημένη” αγορά
- Επικρατέστερο μοντέλο το “Pure Operator/Generator” (π.χ. Eon, RWE, EDF, ΔΕΗ). Ενδεχομένως ευκαιρίες και για niche εταιρείες
- Επικράτηση του Distributed model
- Επίτευξη “Grid Parity” στα Φ/Β μεταξύ του 2012 και 2015 στην Μεσόγειο και στις ΗΠΑ
- Σημαντική διείσδυση Φ/Β προϊόντων και εφαρμογών στη τοπική κοινωνία
- Δημιουργία ενός νέου πλαισίου συνεργασίας μεταξύ της πολιτείας και της βιομηχανίας

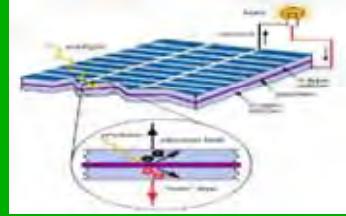
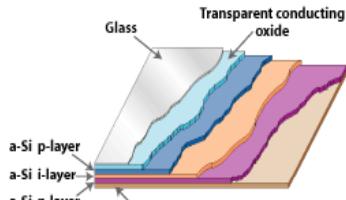
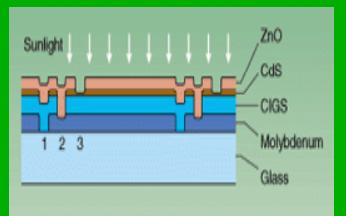
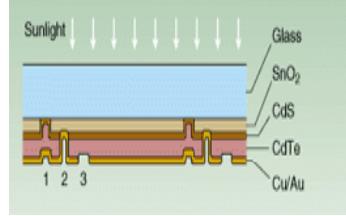
Μεγαλόπολις Φ/Β έργο – 50 MW

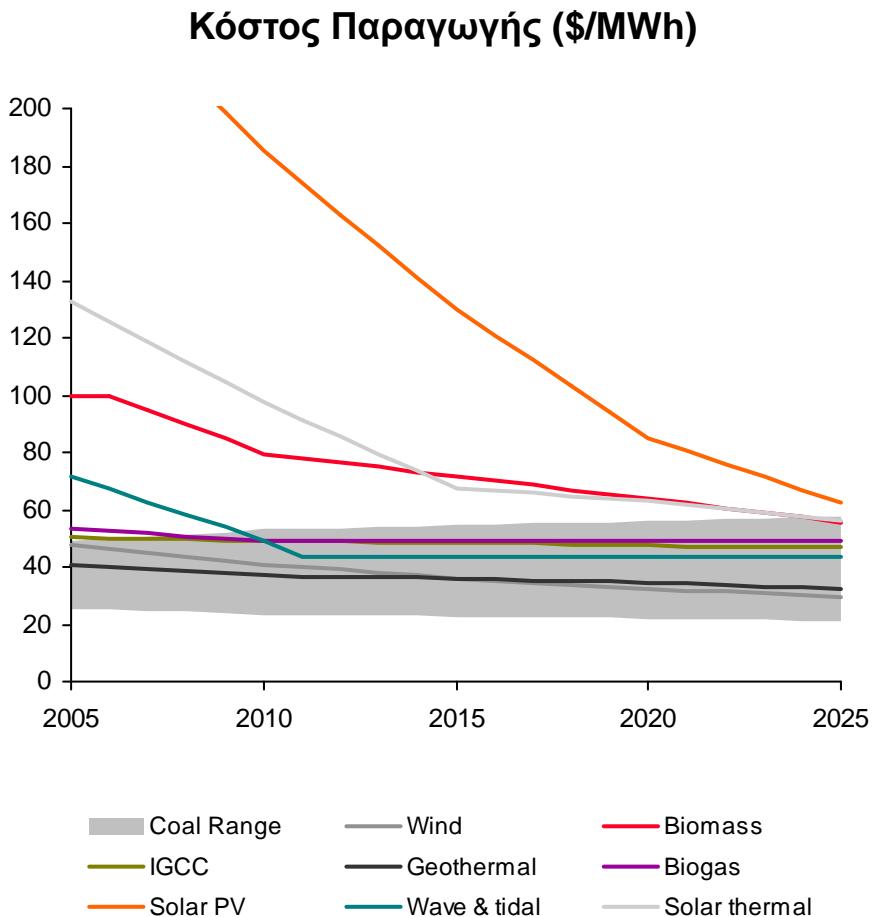
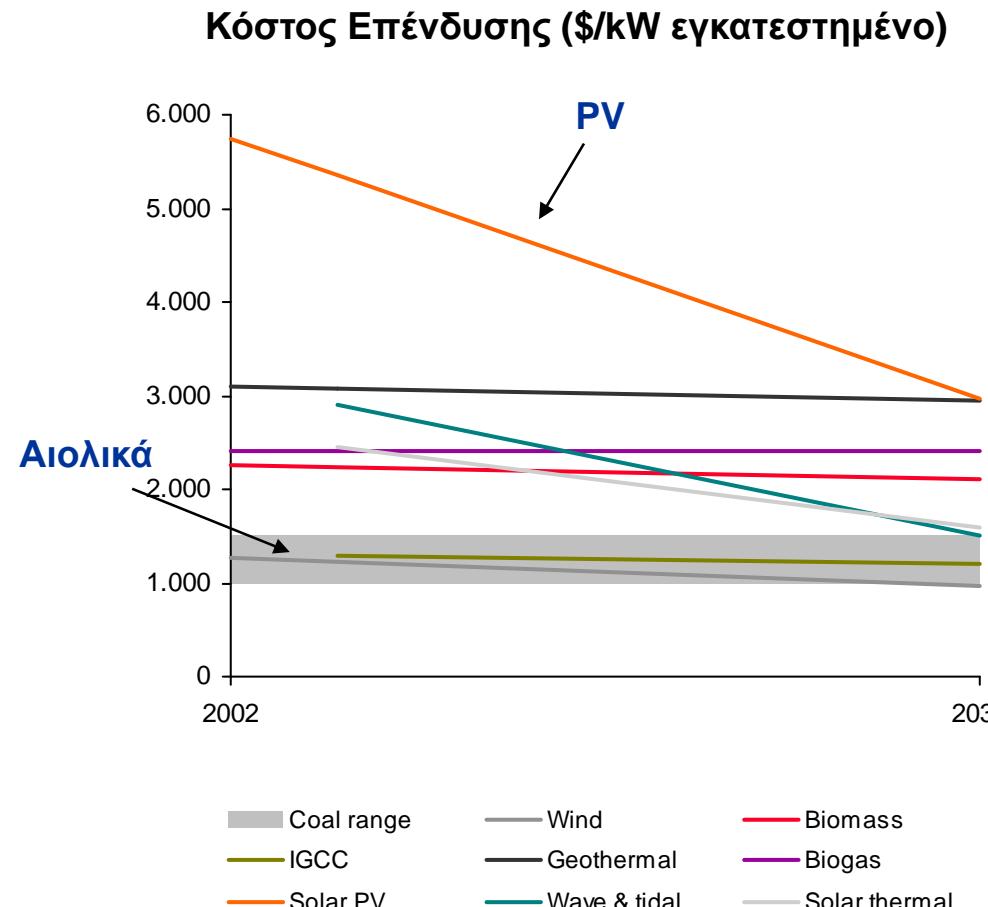
Ευχαριστώ για την προσοχή σας

A number of alternative technologies are available with crystalline Silicon being the most mature

	Crystalline Silicon	Pros	Cons
Higher	 <p>Crystalline Silicon</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▶ Highest commercial efficiency ▶ Proven manufacturing process ▶ Proven durability ▶ Preferred application: Residential 	<ul style="list-style-type: none"> ▶ Constrained silicon supply ▶ Higher manufacturing costs compared to thin-films
	 <p>Amorphous Silicon</p> <p>Diagram labels: Glass, Transparent conducting oxide, a-Si p-layer, a-Si i-layer, a-Si n-layer, Back contact.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▶ Inexpensive feedstock ▶ Reliable low light levels output ▶ Can use rigid or flexible substrates ▶ Preferred application: BIPV and off grid 	<ul style="list-style-type: none"> ▶ Low efficiency factors and exhibits degradation over the years ▶ Flexibility limited ▶ Manufacturing high efficiency/low degradation modules increases complexity and cost ▶ Durability unproven
	 <p>CdTe</p> <p>Diagram labels: Sunlight, ZnO, CdS, CIGS, Molybdenum, Glass. The CIGS layer is labeled with 1, 2, 3.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▶ High efficiency potential factors ▶ Proven low cost manufacturing process ▶ Preferred application: Utility 	<ul style="list-style-type: none"> ▶ Cadmium poses health risk and need to be properly disposed of ▶ Telluride is a rare material ▶ Can only use glass as deposition surface ▶ Durability unproven
Lower	 <p>CIGS</p> <p>Diagram labels: Sunlight, Glass, SnO₂, CdS, CdTe, Cu/Au. The CIGS layer is labeled with 1, 2, 3.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▶ Highest efficiencies of thin-film technologies ▶ Exhibits little degradation over time ▶ Can use rigid or flexible substrates ▶ Potential for low-cost roll-to-roll processes ▶ Preferred application: Grid-tied and special 	<ul style="list-style-type: none"> ▶ Indium is a rare element; production beyond requirement for 8 -10 GW per annum would cause price increase ▶ Durability unproven ▶ No large scale manufacturing yet

Μεγάλες επενδύσεις στον κλάδο των ΑΠΕ συνεχίζουν να αυξάνουν την οικονομική τους απόδοση πλησιάζοντας σταδιακά αυτή του λιθάνθρακα

Πηγές: IEA, EIA; REN21; NREL (National Renewable Energy Laboratory), US DoE. DTI (Department of trade and industry), Booz & Company analysis

For example, GE has built a significant position in recent years

Recent GE Solar Activity

- GE launched Ecomagination in 2005, a corporate-wide initiative to address challenges such as the need for cleaner, more efficient sources of energy, reduced emissions and abundant sources of clean water
- GE will invest \$1.5 billion annually in research in cleaner technologies by 2010, up from \$700 million in 2004
- Continues to offer residential and small commercial solar systems, and consultation, integration and installation services
- In Sep. 2007, acquired a minority equity interest in PrimeStar Solar, Inc., an emerging solar thin-film technology and manufacturing company
- In Nov. 2007, Supplied 363 roof-mounted solar panels at the top of Rockefeller Plaza in New York City to help generate electricity for the first solar powered Rockefeller Center Christmas Tree

1) 7 lines of discontinued products ranging from 30-173 Watts
Source: GE Energy

Product Lines

Module Product ¹	Capacity	Countries
■ GEPVp-200-M	■ 200 Watt	■ US & Europe
■ GEPVp-185-M	■ 185 Watt	■ US & Europe
■ GEPVc-170-M	■ 170 Watt	■ US only
■ GEPVp-085-M	■ 85 Watt	■ All Countries
■ GEPVp-066-G	■ 66 Watt	■ US only

Brilliance Pre-Packaged Systems

- Complete solar power system includes:
 - Solar modules
 - Power electronics
 - Mounting kits
 - Power meter to monitor performance
 - Available with and without uninterruptible power system (UPS)
- Residential systems from 1 kW to >10 kW
- Commercial systems from 10 kW to >100 kW
- 25-Year Limited Power Production Warranty on the GE solar electric modules